[2008] 14 S.C.R. 494

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ରାମ କୁମାର ଠାକୁର

(ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 6112/2008)

ଅକ୍ଟୋବର 15, 2008

[ଡ. ଅରିଜିତ ପଶାୟତ ଏବଂ ଡ. ମୁକୁନ୍ଦକମ୍ ଶର୍ମା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ସେବା ଆଇନ

ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକକ ବିଚାରପତି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି – ନିଯୁକ୍ତିଦାତା ଏହି ଆଦେଶକୁ ଆପତ୍ତି କରି ରିଟ୍ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସେହି ସମୟରେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପୁନଃନିଯୁକ୍ତି କରି ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିଲେ – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଖଣ୍ଡପୀଠ ରିଟ୍ ଅପିଲ ନିଷ୍ଫଳ ବୋଲି ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ – ଔଚିତ୍ୟ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି – ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ – ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ରିଟ୍ ଅପିଲ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଖଣ୍ଡପୀଠ ଅପିଲକାରୀ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଅପିଲ ନିଷ୍ଫଳ ବୋଲି ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ଯେ, ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆକ୍ଷେପିତ ରିଟ୍ ଅପିଲରେ ଉତ୍ତରଦାତା-କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସେବାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅପିଲରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, କେବଳ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଦେଶ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଉକ୍ତ ଆଦେଶର ସଠିକତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ କରିବାକୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇନଥିଲା ।

ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଦର୍ଶାଇଥିଲେ:1. 1.ଏପରିକି ଯେଉଁ ମାମଲାରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକାର ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ ଏହି ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଛି ଯାହା ଯୋଗ୍ୟତାର ଆଧାରରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଅପିଲକୁ ଗ୍ରହଣ ନକରିବାର କୌଣସି କାରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।

1.2. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ରିଟ୍ ଅପିଲର ଶୁଣାଣି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ କରାଯିବ ।

*ନଗର ମହାପାଳିକା ବନାମ ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ **(2006) 5 SCC 127**; ନଗେଶ ଦତ୍ତ ଶେଟ୍ଟୀ ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ **(2005) 10 SCC 383** ଏବଂ ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ନରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ **(2005) 6 SCC 106** - ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ।*

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଇନ ସନ୍ଦର୍ଭ

(2006) 5 SCC 127	ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4
(2005) 10 SCC 383	ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ 4
(2005) 6 SCC 106	ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି	ଅନୁଚ୍ଛେଦ 6

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 6112/2008

ସି.ଡି.ଏଲ୍.ଏସ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ସଂଖ୍ୟା 150/2006, Rest (ସି.ଡି.ଏଲ୍.ଏସ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ସଂଖ୍ୟା D-114/2004 C/W Rest (LPA) ସଂଖ୍ୟା 13/2006 ରେ ଜାମ୍ମୁସ୍ଥିତ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 30.11.2006 ତାରିଖର ଅନ୍ତିମ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏ. ଶାରନା, ଏ ଏସ୍ ଜି, ବିନୁ ଟମଟା ଏବଂ ସୁଷମା ସୁରୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଓମ ପ୍ରକାଶ ମିଶ୍ର, ପ୍ରତିଭା ଶୁକ୍ଳା ଏବଂ ଘନ ଶ୍ୟାମ ବଶିଷ୍ଠ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଡ. ଅରିଜିତ ପଶାୟତ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି 1. ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

2. ଏହି ଅପିଲରେ ଆପତ୍ତି ହେଉଛି ଜାମ୍ମୁ କାଶ୍ମୀର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକ ଖଣ୍ଡପୀଠ ରାୟ ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଅପିଲ ଏହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ରାୟ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ସେବାରେ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଖଣ୍ଡପୀଠରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଅପିଲରେ ଆକ୍ଷେପିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ସଥିପାଇଁ ଏହି ଅପିଲ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

2. ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନା କରିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶରେ କୌଣସି ଆଇନଗତ ଆଧାର ନାହିଁ । କେବଳ ଏହି କାରଣରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅବମାନନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଅପିଲ କରିବା ଏବଂ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶ ସଠିକତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇବା ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇନଥିଲା ।

3. ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଏହି ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ ।

4. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ଯେ ଯଦି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥାଏ ଏବଂ ଆଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୁଏ, ଯାହା ଯୋଗ୍ୟତା ଆଧାରରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଅପିଲ ଗ୍ରହଣ ନକରିବା ପାଇଁ ଏକ ଆଧାର ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ । (ନଗର ମହାପାଳିକା ବନାମ ୟୁ. ପି. ରାଜ୍ୟ [2006 (5) SCC 127] ନଗେଶ ଦତ୍ତ ଶେଟ୍ଟି ବନାମ କର୍ଣ୍ଣାଟକ ରାଜ୍ୟ (2005 (10) SCC 383) ରେ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ।

5. ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଜି.ଆର୍. ପ୍ରଭାବଲକର ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ [1973 (4) E SCC 183] ରେ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 23ରେ ନିମ୍ନମତେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା :

> "ଶ୍ରୀ ସିଂଭି, ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା, ତା'ପରେ ଆମକୁ ଏହି ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଙ୍କ ରାୟ ପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 1971 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 19 ତାରିଖରେ ଏକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାର ପ୍ରଭାବ ହେଉଛି ପୂର୍ବତନ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ବମ୍ବେର ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସହ ତୁଳନା କରିବା । ଆମ ମତରେ, ଏହି ଆଦେଶ କେବଳ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଛି । ଏହି ରାୟ ବିରୋଧରେ ଅପିଲ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାରଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ, ଏହା ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଭାରତ ସଂଘଙ୍କ ଅପିଲଟି ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇପାରିନାହିଁ ।

6. *ଭାରତ ସଂଘ ବନାମ ଏ. ନରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ [2005 (6) SCC 106]* ରେ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

7. ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଏହାକୁ ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ରିଟ୍ ଅପିଲ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ଶୁଣାଣି ହେବ ଯାହା ବିଷୟରେ ଆମେ କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହୁଁ । ଉପରୋକ୍ତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ବି. ବି. ବି. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ

ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ବେହେରା, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।